

(چهار چوب تبیین و روشنگری)

خروج آمریکا از برجام؛ از چرایی تا پیامدها و سناریوهای پیش رو

دلایل خصومت آمریکا با ایران

الف) حوزه راهبردی؛ کیسنجر: هرگاه ایران از ادعاهای انقلابی خود دست بردارد و به جایگاه قبل برگردد، مشکل آمریکا با ایران حل می‌شود. «ولن ترضی عنک الیهود و لائنصاری حتی تتبع ملتهم» (سوره بقره آیه ۱۲۰) اندیشکده «امریکن انترپرایز» در مقاله‌ای به قلم جان بولتون مشاور امنیت ملی ترامپ می‌نویسد: «اکنون این ایران است که ... به عنوان مبدأ اصلی تروریسم بین‌الملل، خطر اصلی را ایجاد می‌کند. ما باید به جای تمرکز بر سرنگونی اسد...، به صورت جدی بر تغییر رژیم در ایران تمرکز کنیم.» بولتون با استناد به الکساندر هیگ این چنین بازگو می‌کند که «باید به منبع برسیم.»!

ب) حوزه تاکتیکی (موضوع برجام)

دلایل خروج آمریکا از برجام

- ۱- **دلایل شخصی:** ترامپ عملگرا، کاسب کار، موفق در اقتصاد و دارای برچسب همکاری با روسیه
- ۲- **دلایل ساختاری:** گنگره ضد ایرانی، تیم همکار ضد ایرانی ترامپ و نقش آفرینی لابی‌های ضد ایرانی
- ۳- **دلایل منطقه‌ای:** شکل‌گیری مثلث افراطیون ضد ایران و دلایل آنها:

الف) آمریکا: شکست طرح‌های خاورمیانه‌ای، ۷ هزار میلیارد هزینه، تداوم هزینه حمایت از هم‌پیمانان

ب) اسرائیل: بن بست استراتژیک در توسعه نیل تا فرات؛ تشدید مشکلات در لبنان، فلسطین، سوریه و عراق

ج) عربستان: خسته از شکست در جنگ یمن، شکست سیاسی در لبنان، عراق، سوریه و بحرین

انتظارات آمریکا از خروج از برجام:

- الف) سیاسی - امنیتی:** ممانعت از تعامل عادی ایران با جهان خارج / ایجاد ائتلاف‌های منطقه‌ای اقتصادی و سیاسی علیه ایران / عقب‌نشینی ایران از نقش آفرینی در منطقه غرب آسیا / گرفتن مؤلفه‌های قدرت ایران
- ب) اقتصادی و تجاری:** تشدید ایران‌هراسی و دوشیدن کشورهای منطقه (وگرنه شمالی) / زمینه‌سازی فشار از درون

نکات اساسی خروج آمریکا از برجام و دوره بروز برجام اروپایی:

حالات سه گانه مذاکرات به طور کلی: بده بستان (نقد - نقد / نقد - نسبه)، نده بستان و بده نستان !

سناریوی اصلی اروپا و غرب: تحقق حداقلی تعهدات +1، انجام حداکثری تعهدات ایران (نده - بستان)

اشتباهات راهبردی در مذاکرات

سه اشتباه راهبردی در گذشته: عبور از خط قرمزهای رهبری / اعتماد به آمریکا / گره زدن اقتصاد به برجام

اشتباهات راهبردی محتمل در مذاکرات پیش رو: عدم توجه به شروط رهبری / عدم اخذ تضمین کتبی و

عملی / اعتماد به اروپا

دلایل تکرار اشتباهات راهبردی و اعتماد چندباره به دشمن: بروز اختلال در دستگاه محاسباتی

تبعات بروز اختلال در دستگاه محاسباتی از نگاه رهبری (۹۳/۵/۱): ۱- از داده‌های درست، خروجی‌های غلط

به دست خواهد آورد؛ ۲- تجربه‌ها هم دیگر به درد او نخواهد خورد. مثال: تجربه توافق سعدآباد / تجربه برجام

راهکار: تبیین مساله اختلال در دستگاه محاسباتی و مراقبت از افکار عمومی برای جلوگیری از تکرار تجربه‌ها

- ما در شکست دشمن شک نداریم؛ این مبتنی بر قرآن است لیکن طبق سنت الهی، یک **وظیفی بر عهده‌ی ما** است؛ یکی در قبال آمریکا و برجام و اروپا/ دیگر این که در داخل کشور چگونه حرکت کنیم.

الف) در قبال برجام

تبیین مساله آزمون بزرگ عزت (شاه بیت رویکرد رهبری در مواجهه با برجام)

رهبری فرزانه انقلاب (۹۷/۳/۲): امروز مسئولین کشور در معرض یک آزمون بزرگانند؛ آیا حفظ عزت و اقتدار

این ملت عزیز را خواهند کرد یا نه؟

۱- بهره گیری از تجارب گذشته: ۱- آمریکا پایبند به تعهدات خودش نیست. ۲- عمق دشمنی آمریکا با ایران ۳- انعطاف در مقابل دشمن او را گستاخ‌تر خواهد کرد ۴- ایستادگی در مقابل آنها، امکان بسیار زیاد عقب نشاندن آنها را دارد ۵- تجربه‌ی همراهی اروپا با آمریکا در مهم‌ترین موارد است. ۶- گره زدن حل مسائل کشور به برجام و امثال برجام یا به مسائل خارجی، یک خطای بزرگی است.

۲- شروط مواجهه با برجام: ۱- قضایا را واقع‌بینانه بسنجیم؛ ۲- سه کشور اروپایی سر قضیه‌ی هسته‌ای؛ سالهای ۸۳ و ۸۴ بی‌صداقتی بزرگی با ما کردند (پالس‌های متفاوت) ۳- در دو سال گذشته آمریکا روح برجام و جسم برجام را نقض کرده؛ اروپایی‌ها ساکت ماندند؛ ۴- آمریکا قطعنامه‌ی ۲۲۳۱ را نقض کرده است؛ آنهایی که عضو شورای امنیتند بایستی قطعنامه‌ای علیه او به شورای امنیت ببرند؛ ۵- اروپا باید متعهد بشود که بحث موشک و حضور جمهوری اسلامی در منطقه را مطرح نخواهد کرد؛ ۶- باید با هرگونه تحریمی علیه جمهوری اسلامی هم مقابله کنند. ۷- یک نکته‌ی دیگر این است که اروپا باید فروش کامل نفت ایران را تضمین کند؛ ۸- بانک‌های اروپایی باید دریافت و پرداخت و انتقال وجوه مربوط به تجارت دولتی و تجارت خصوصی با ایران را تضمین کنند.

۳- نکات و محورهای کاربردی شروط رهبری:

- ۱- تاکید بر اصل ثابت لغو تحریمها به عنوان هدف اصلی مذاکرات
- ۲- مطالبه صدور قطعنامه از سوی اروپا به شورای امنیت علی‌رغم علم به وتوی آمریکا به عنوان ثبت یک سند تاریخی از نقض عهد آمریکا
- ۳- نحوه اعلام شروط رهبری: در جمع کارگزاران و سخنرانی عمومی با هدف تبدیل شروط به مطالبه عمومی

۴- نحوه مواجهه در دو سطح:

سطح اول) سطح مسولان و دستگاه دیپلماسی: تغییر زمین و مدل بازی-تبدیل دیپلماسی انفعالی به دیپلماسی تهاجمی
آیه ۲۷۷ سوره بقره به عنوان یکی از اصول سیاست خارجی مطلوب در گفتمان انقلاب اسلامی: «فَمَنْ اعْتَدَى عَلَیْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَیْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَیْكُمْ» در هر سطحی به شما تعرض کنند در همان سطح پاسخ دهید. **مثال:**
پمپئو محور را مطرح کرد: ۱- شرط گذاشت ۲- تهدید کرد ۳- ایران را متهم به نقض حقوق بشر کرد ۴- حمایت ایران از متحدان خود را حمایت از تروریسم اعلام نمود.
در مقابل / رهبری هم ۴ محور را یادآور شد: ۱- شرط گذاشت ۲- تهدید کرد ۳- جنایات آمریکا را در نقض حقوق بشر یادآور شد (سیاهپوستان، بومیها، زندانیان و ...) ۴- مساله حمایت آمریکا از متحدانش همچون اسرائیل، عربستان، بحرین و .. را به عنوان حمایت آمریکا از تروریسم حقیقی گوشزد نمود.
سطح دوم) سطح نخبگانی و مردم: تبدیل شروط رهبری به مطالبه عمومی در عین حفظ وحدت و امیدآفرینی

ب) اقدامات داخلی: ۱- تکیه به ظرفیتهای فراوان داخلی ۲- بدانیم نسخه‌های غربی برای ما قابل اعتماد نیستند. ۳- سپردن کار به خارجی‌ها با توجه به بدقولی‌هایی آنها، بایستی در حدّ اضطرار باشد، ۴- دشمن ما اتاق جنگ را برده است در وزارت خزانه‌داری؛ ۵- اقتصاد دولتی جواب نمیدهد؛ مردم را باید وارد کرد، سیاستهای اصل ۴۴ را باید جدی گرفت. ۶- اقتصاد دانش‌بنیان را اهمیت بدیم. ۷- تولید داخل و کالای ایرانی را باید تقویت کنیم. ۸- با سیاست ناامیدسازی و ایجاد توهم بن‌بست در کشور شدت باید مبارزه بشود؛

اقدامات تکمیلی:

- در مواجهه‌ی با برجام حتماً عناصر سیاسی، عناصر مدیریتی، عناصر مطبوعاتی و فرهنگی از سرزنش یکدیگر پرهیز کنند؛ نقد، انتقاد صحیح، منصفانه، عاقلانه، ایرادی ندارد،
- حمله به جای دفاع صرف (پیگیری اتهامات و جنایات حقوق بشری آمریکا)
- تحکیم انسجام ملی و استحکام داخلی و رعایت الزامات آن
- اعتماد و باور به اینکه ما بن‌بست در کشور نداریم.
- تزریق امیدآفرینی مبنی بر حل مشکلات کشور بدون برجام
«کاری که دشمن امروز می‌کند این است که آینده را تاریک نشان دهد». (۹۶/۱۰/۶)
- جلوگیری از شکل‌گیری قطب‌ها و شکاف‌های سیاسی اجتماعی به عنوان خط قرمز
- مدیریت، اقناع‌سازی و همراه‌سازی افکار عمومی با تصمیم نظام
چرایی اهمیت افکار عمومی از نگاه رهبری: «افکار عمومی وقتی که در یک مسأله فعال شد، صاحب نظر شد، به طور طبیعی جسم‌ها را به حرکت در می‌آورد، ذهن‌ها را به حرکت در می‌آورد، ابتکارها را وارد میدان می‌کند» (۹۶/۱۰/۱۹)